

DAMUNT DAMUNT

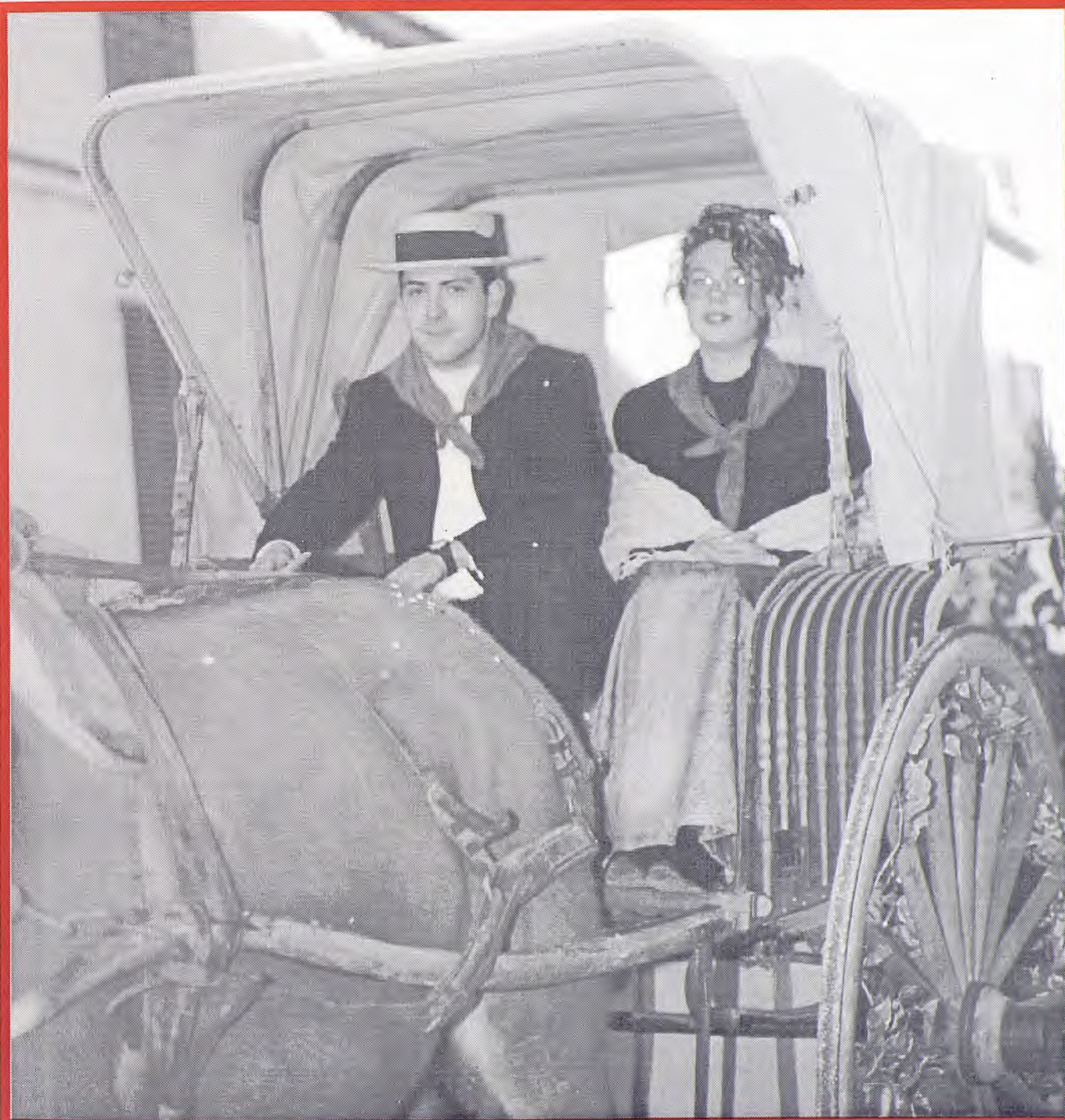
PREMSA
TORONTO

REVISTA D'INFORMACIÓ LOCAL

SANT JOAN - GENER 1995 - Nº 44

DAMUNT DAMUNT

Revista d'Informació local
SANT JOAN (Mallorca)

Gener 1995 - Núm. 44
Depòsit legal PM-673-1991

Domicili:

Major, 68
07240 Sant Joan (Mallorca)
Tel. 52 61 83

Director:

Miquel Florit Huguet

Col.laboradors:

Antoni Amengual Barceló
Antònia Amengual Salvà
Francesc Alzamora Bauzà
Joan Barceló Serra
Margalida Bauzà Bover
Guillem Company Bauzà
Gabriel Company Gayà
Nino Company Pérez
Carles Costa Salom
Josep Estelrich Costa
Catalina Lluïsa Gayà Bauzà
Antònia-Pilar Mas Jaume
Cati Fullana Matas
Gabriel Monserrat Monserrat
Catalina Jaume Ginard
Joan Jaume Nigorra
Bàrbara Matas Sastre
Joan Matas Sastre
Guillem Bou Mas
Joan Gayà Matas
Antònia Torrens Jaume
Maria Ordinas
Marc Vidal Bonet

Imprimeix:

[T] TIRRENA, S.A.

TEL: 55 52 12

C/ Pintor Joan Gris, nº 2
MANACOR

Tirada: 400 exemplars

CONTINGUT

NOTICIES LOCALS	3
POEMES, GLOSES I GLOSADORS	12
ENTREVISTA	16
COL.LABORACIÓ	18

Nota: Els escrits publicats
sols expresen l'opinió dels
seus autors.

La revista no se identifica
necessàriament amb el seu
contingut.

Homenatge a l'ATS Francisca Tarongí

El passat dia 12 de desembre, en el local de Can Tronca es va retre un homenatge a l'Assistentia Tècnica Sanitària Francisca Tarongí, la popular infermera, que durant més de 20 anys ha atès, juntament amb el metge titular, les necessitats sanitàries dels santjoaners.

Francisca Tarongí començà a Sant Joan a l'època en què era Titular el metge Company, seguint durant l'època de la metgessa Maria Dolores Sainz (Lola) i ha coincidit durant la darrera etapa amb el Sr. Domingo Fernández.

L'acte era organitzat pels seus col·legues, els ATS de la comarca. Durant l'acte li fou entregada una placa commemorativa.

Accident de trànsit

El passat dia 6 de gener Festivitat dels Reis es produí un nou accident de trànsit a la barriada del Camp, quan la moto conduïda pel jovenet Francesc Nicolau Català (de la floristeria) investí el cotxe conduït per Miquel-Àngel Mas Bauzá (Pagès)

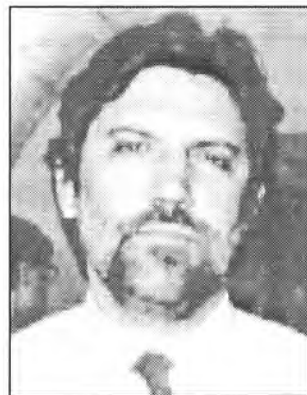
La moto duïa de "paquet" a Miquel Nicolau Gayà, que sols sofrí unes petites nafres. El conductor de la moto sofrí ferides greus que feren necessari el seu ingrés a una clínica. El conductor del cotxe no sofrí ferides encara que sí un gros retgiró per l'impacte de la moto al lateral del cotxe, que quedà abonyegat.

III Concert per a joves intèrprets

Com es va anunciar en la revista corresponent al passat mes de Desembre, el diumenge dia 18 de desembre, se celebrà el III Concert per a Joves Intèrprets organitzat pel Centre Cultural, que va resultar un èxit i fou seguida per nombrós públic.

Climent Picornell damunt "Brisas"

En el fascicle núm. 320 de la Gran Enciclopèdia de Mallorca (revista *Brisas* del dia 22 de Gener) surten les dades de **Climent Picornell Garau** fill de pares santjoaners i un dels intel·lectuals mallorquins amb més ampli currículum. A continuació reproduïm les dades publicades per la revista *Brisas*:

Picornell Bauzá, Climent.- (Palma 1949) Geògraf. Es llicencià (1976) en geografia a la Universitat de Barcelona i es doctorà (1989) a la Universitat de les Illes Balears -UIB- amb la tesi *Turisme i territori a les Illes Balears*. Professor de la UIB des de 1976, fou (1989-94) vice-rector de Coordinació Educativa. Especialista en l'estudi de turisme i els seus impactes ambientals, en la informàtica aplicada a les ciències socials, en la didàctica de la geografia i en la història de la cartografia, és autor dels llibres, *Experiències didàctiques* (1982). *Les ciències socials a la segona etapa d'EGB* (1984), *700 anys de cartografia de les Illes Balears* (1986) i *Conèixer Palma* (1987), i coautor de *Geografia humana de las Islas Baleares* (1989). Ha publicat nombrosos articles a revistes especialitzades i ha duit a terme informes i plans sobre cartografia, impacte ambiental i ordenació territorial. El 1987, fou un dels fundadors de la revista *El Mirall*, i n'és director des del començament. Està en possessió dels premis Baldiri, Reixac (1982) i Pau Vila (1984).

En el fascicle núm. 320 de la Gran Enciclopèdia de Mallorca (revista *Brisas* del dia 22 de Gener) surten les dades de **Climent Picornell Garau** fill de pares santjoaners i un dels intel·lectuals mallorquins amb més ampli currículum. A continuació reproduïm les dades publicades per la revista *Brisas*:

Defuncions.

Ens han deixat durant l'any 1994

1. Magdalena Bauzà Bou (Lligadeta), morí el 8 de gener a l'edat de 45 anys.
2. Margalida Bauzà Gayà (Toniona), morí el 19 de gener a l'edat de 90 anys.
3. Antoni Font Gayà (Tronca), morí el 20 de gener a l'edat de 63 anys.
4. Antònia Mayol Gayà (de Son Perdut), morí dia 26 de gener a l'edat de 86 anys.
5. Margalida Picornell Garau (Ferrera), morí el 5 de febrer a l'edat de 87 anys.
5. Miquel Miralles Bauzà (Miralles), morí l'11 de febrer a l'edat de 60 anys.
7. Magdalena Català Fiol (de Son Fluxà) morí el 8 d'abril a l'edat de 70 anys.
8. Catalina Bauzà Bauzà (Rotgeta), morí el 19 de maig a l'edat de 82 anys.
9. Jaume Bauzà Barceló (d'Horta), morí el 8 de juny a l'edat de 78 anys.
10. Joana Aina Company Gayà (Parreca), morí el 12 de juny a l'edat de 82 anys.
12. Miquel Bauzà Sastre (Sastre), morí el 3 de juliol a l'edat de 70 anys.
13. Margalida Bauzà Company (Esnavea), morí el 31 de juliol a l'edat de 48 anys.
14. Isabel Monroig Soler (d'en Sebastià des Carreró), morí el 3 d'agost a l'edat de 69 anys.
15. Maria Company Bauzà (Mena), morí l'1 d'octubre a l'edat de 79 anys.
16. Andreu Bauzà Galmés (Pobil), morí el 21 d'octubre a l'edat de 82 anys.
17. Leonor Gayà Bauzà (Fidauer), morí el 22 d'octubre a l'edat de 75 anys.
18. Antoni Mª Pastor Oliver, morí el 25 d'octubre a l'edat de 46 anys.
19. Maria Gayà Gayà (Morteta), morí el 26 d'octubre a l'edat de 71 anys.
20. Bartomeu Català Bauzà (Moliner), morí el 8 de novembre a l'edat de 91 anys.
21. Joan Company Bauzà (Mena), morí el 21 de Novembre a l'edat de 83 anys.
22. Joan Morey Martí (Bovarrí), morí el 3 de desembre a l'edat de 84 anys.
23. Guillem Bauzà Jaume (Sarral), morí el 5 de desembre a l'edat de 49 anys.
24. Maria Bauzà Galmés (Pobila), morí el 17 de desembre a l'edat de 79 anys.

Necrològiques

Guillem Bauzà Jaume (fill d'es pastor Sarral), va morir el passat dia 5 de novembre de 1994 a l'edat de 49 anys.

Guillem era fadrí i vivia a Can Picafort amb la seva germana Margalida.

El nostre condol a la família.

Naixements

Com el millor i més inapreciable regal dels Reis, la llar d'Antoni Jaume Morey (Bovarrí) i de Francisca Companya Matas (des Forn), es va veure alegrat en passat dia 5 de gener, amb el naixement d'una nina a la que se li posarà el nom de **Maria-Coloma**.

La nostra enhorabona als pares, als padrins i altres familiars.

Jura de Bandera. Nous soldats

Els passats dies 17 i 18 de Novembre juraren bandera els següents joves santjoaners.

- Miquel Verd Gayà (Verd)
- Joan Ordines Miralles
- Martí Company Bonín (des Garaix)
- Francesc Gayà Gayà (Solander)
- Josep Gayà Gayà (Solander)
- Mateu Bover Bauzà (Nuviet)
- Antoni Galmés Matas (Son Cucuf)

Va morir la senyora Isabel Sbert que fa uns anys regalà la finca Es Crespell al municipi

Dª Isabel Sbert Fiol, la senyora resident a Llubí, descendent de Sant Joan, on la família hi posseeix diverses finques rústiques, va morir el passat dia 18 de Gener a l'edat de 99 anys.

Aquesta senyora, com recordaran molts de lectors, va cedir al municipi la finca coneguda per "Es Crespells" o "Creu d'en Reüll" que hi ha a l'entrada del poble, venint de Petra, devora la Cooperativa, i ocupa la punta entre el camí de Son Baró i la carretera de Petra.

En motiu de tal cessió es va retre un homenatge a la benefactora, al que hi assistiren les autoritats autonòmiques.

Descansi en pau la difunta i rebim el nostre condol els seus familiars més propers.

Naixements. Han arribat durant l'any 1994

1. Raquel Menasalvas Fontirroig, filla de n'Angel i na Maria (Mandaia), dia 7 de març.
- 2.. Joan Jordà Català, fill de Joan i de Margalida, dia 7 de març.
3. Catalina Matas Sorell, filla de Joan (Datiler) i d'Isabel (des Forn), dia 16 de març.
4. Marta Egidos Mas, filla de Paco i de Cati (Brondera), dia 19 de març.
5. Alejandro Mayol Carrión, fill de Josep i d'Àngels, dia 27 de març.
6. Joan Fiol Cifre, fill de Miquel (Fosser) i d'Aina, dia 19 de juny.
7. Francisca i Miquel Julià Florit, fills de Josep i de Francisca (de cas Sastre), dia 1 de setembre.
8. Mateu-Simó Català Mas, fill de Mateu (de Son Fluxà) i de Margalida, dia 11 de setembre.
9. Joan-Francesc Barceló Munar, fill d'Antoni (Parric) i de Maria Teresa (de Sa Cova), dia 12 de setembre.
10. Catalina Moratinos Moragues, filla de Francesc Xavier i d'Àngela, dia 6 d'octubre.
11. Albert Florit Antich, fill de Miquel (Marió) i de Joana, dia 20 d'octubre.
12. Catalina-Mercè Mestre Matas, filla de Francesc i d'Isabel, dia 26 d'octubre.
13. Bartomeu-Sebastià Bauzà Mas, fill de Tolo (Putxó) i de Margalida, dia 31 d'octubre.

El nou disc "ara ve Nadal"

Amb aquestes senzilles i significatives paraules, que encapçalen una de les composicions incloses en el C.D., n'hi hauria prou per explicar el contingut temàtic d'aquest enregistrament i, també, el per què de les formacions corals que hi participen.

Des de fa un grapat d'anys, quan arriba Nadal, la gran família musical formada per la **Coral Universitària de les Illes Balears** i les seves filials -les dues **Corals Infants** i la **Coral Juvenil de Juventuts Musicals**- es reuneixen per cantar les velles i les novel·les nades en el ja tradicional concert que ofereixen als seus familiars, amics i públic en general...

Enguany n'han volgut deixar-ne un testimoni discogràfic, on hi ha el repertori tradicional de les Illes i d'arreu del món, des del cant de la Sibil·la fins al popular Adeste Fidelis, en una meravellosa versió de Joan Mª Thomàs i entonat conjuntament per totes les corals.

Amb aquestes paraules de **Joan Company, director-fundador de la Coral Universitària de les Illes Balears**, i que figuren en la coberta del disc, resumeixen molt bé el contingut i motivació.

El contingut del disc és el següent:

Cara A: Adeste Fidelis, Cant de la Sibil·la, Preludi, Nadal, Bressol de Nadal i Goigs de Nadal.

Cara B: Postludi, Ha nascut el Déu infant, No-Ni-No, Dorm Jesús en pau, Non Non, Dormiu bon Jesuset, Som al dia de Nadal, Sant Josep fa bugada, Vaig a portar-li robeta, On vas Pere?, Fa fred en el carrer i Ha nascut el Salvador.

D'aquest enregistrament se n'ha fet versió en compact disc i cassette havent-se editat 3.000 exemplars.

Un bon disc de la firma Ona Digital enregistrat per Antoni Fernández, Miquel Brunet i Joan Company com a productor artístic.

Matrimonis celebrats a Sant Joan durant l'any 1994

1. José Muela Barrileo amb Margalida Morey Gallego (filla d'en Joan Bovarrí), el 26 de febrer.	Nicolau Puig (filla de n'Arnau Matarino), el 9 de setembre.
2. José Manuel Suárez Nuez amb Magdalena Rebassa Riera (d'es Sortidor), el 4 de juny.	6. Joan Ferrer amb Margalida Font Estelrich (Foc), el 30 d'octubre.
3. Joan Galmés Ferrer amb Rosa M ^a Florit Antich (Boireta), el 5 de juny	7. Antoni-Carles Costa Bauzà amb Judit Sanz Muñoz, el 26 de novembre.
4. Guillem Mas Gayà (Pagès) amb Cati Jaume Bou, el 25 de setembre.	8. Josep Fontirroig Gual (fill d'en Gaspar) amb Maria Ferrer Morlà, el 17 de desembre
5. Joan Arcas Pons amb Margalida	

Notícies de la parròquia

Matines

Com cada any les Matines de Nadal foren molt participades, dins la nostra església ben adornada de neules i estrelles i a l'altar major un vistós i agradós Betlem.

Oficià la missa solemne el Rector Onofre Torres. La Sibila fou cantada com en anys anteriors per Cati Barceló i l'anunci de l'àngel el cantà per primera vegada la nina de 9 anys Bàrbara Gayà Bujosa. El cor parroquial interpretà diferents cançons nadalenques i finalitzà amb la clàssica nadala "El 25 de desembre...". Acabà l'entranyable funció religiosa, vingué l'hora de les felicitacions i els "Molts d'anys" i de la degustació de la xocolata amb ensaïmades.

Felicitació

Aquest nadal 94 amb una felicitació signada pel Rector, la Parròquia donà les bones festes a totes les famílies del poble. El mateix dia de Nadal un grupet de jovenetes, dirigides per Sor Maria i acompanyades per membres del Consell Parroquial visitaren als malalts i impeditos, per alegrar-los uns moments amb el càntic d'unes nades i al mateix temps obsequiar-los amb pastissos propis de nadal. Aquestes persones se mostraren contentes i emocionades per la visita.

Balanç

La diada de Cap d'Any es va celebrar la Festa de la Mare de Déu de Consolació, una festa que instaurà Mn. Bartomeu Bauzà. La recaptació d'aquesta diada es destina al pagament de la cera que durant l'any crema davant la imatge de la Ver-

ge. Fou aquesta missa ben participada i al final un membre del Consell Parroquial es presenta el Balanç Econòmic de la Parròquia, que publicam en aquesta mateixa revista.

En el comentari que es feu del Balanç es va destacar la sensibilitat i esperit de col·laboració dels santjoaners envers de les necessitats tant de la Parròquia com de solidaritat envers dels altres i en són prova el capítol de "Diversos" que així s'han pogut destinar a alleugerir d'alguna manera problemes greus i importants. Acabà agraint en nom de la Parròquia del Rector, les ajudes rebudes.

1944. Finances Balanç econòmic - Parròquia Sant Joan

Entrades:

Serveis (almoines misses).....	403.000
Rendes - Bar Centre.....	18.000
Interessos	85.100
Col·lectes ordinàries	945.407
Donatius - almoines	600.173
Altres aportacions	75.728
Quotes - Finançament Església.....	213.000
Diversos (Col·lectes: Domund, Caritas, Fam...)	1.687.458
Total entrades	4.027.866

Sortides:

Compres.....	104.685
Personal - despeses	1.055.000
Reparació - Conservació.....	564.178
Adquisició per activitats pastorals	81.787
Comunicació de béns.....	100.000
Altres despeses	45.830
Diversos (Col·lectes: Domund, Caritas, Fam...)	1.687.458
Total sortides.....	3.638.938
 Total entrades	 4.027.866
Total sortides	3.638.938
Superàvit.....	388.928

Saldo any anterior	2.081.251
Saldo a 31 de desembre 1994	2.470.179

Realitzacions

S'han fet unes reformes a la Casa Parroquial, si bé encara hi manquen alguns detalls. S'han posat vidres a un vitrall de l'edifici Centre Catòlic situat a baix de l'estàtua de Fra Lluís Jaume i s'han col·locat uns arrambadors a l'escala del portal lateral de l'església parroquial. També s'han fet obres de conservació tant en l'edifici del temple com en el Santuari de Consolació.

Pel Quart Diumenge es va recuperar el Certàmen Poètic Verge de Consolació i fou restaurat el rellotge canònic situat damunt el portal de la claustra de Consolació, per iniciativa de don Rafel Soler.

En la celebració de les primeres Comunions hi va haver algunes novetats que foren comentades. L'objecte és que els nins en tinguin un sentit autèntic i cristià d'aquesta diada important.

Per iniciativa del Grup Aires de Pagesia fou recuperada la figura de Sant Joan Pelós en la diada del 24 de Juny.

De cara al 1995 la Parròquia té previst dos estudis importants: millora i renovació de la instal·lació elèctrica del temple parroquial i un altre per intentar donar solució al solar del teatre.

Diada de la Sagrada Família

El diumenge dia 8 de gener es va celebrar la Festa de la Sagrada Família coneguda també com a "Festa de ses Cape-

Festa de Sant Antoni

Per imperatius del calendari (laboral i no laboral) les Festes de Sant Antoni -així en plural- s'han celebrat per etapes i pareix que ha agradat a la gran majoria.

Hi va haver un grup bastant nombrós que feu el sopar torrada el dissabte dia 14.

El diumenge dia 15 l'Obreria de Sant Antoni i la Parròquia organitzaren les beneïdes que es feren l'horabaixa i foren molt participades.

El dilluns dia 16, revetlla de Sant Antoni es feren els foguerons i torrades, a bastants indrets del poble. Sortiren les xeremies i fabiolers i va ser una vetlada molt animada que s'allargà fins a la matinada.

El dimarts dia 17, festivitat de Sant Antoni, la parròquia organitzà els actes religiosos, oficiant-se la Missa Major en el mateix horari que els diumenges.

En conjunt unes Festes de Sant Antoni, que com deiem al principi han estat al gust de quasi tot-hom.

lletes", ja que aquestes amb les figures de la Família de Natzeret presideixen des de l'altar major les funcions religioses.

Des de fa uns anys les parelles que han complert les seves nocces d'or i argent són obsequiades per la Parròquia i convidades a aquesta celebració.

Durant l'any 1994 s'han complert els 50 i 25 anys del seu casament els següents matrimonis:

Matrimonis celebrats l'any 1944.

Noces d'or (50 anys)

-Mateu Florit Bauzà (Ballarí) amb Margalida Vaquer Bauzà (Granja) celebrat el 10-02-1944

-Antoni Galmés Company (de Son Cucuí) amb Maria Bauzà Bonet, celebrat el 12-09-44.

-Gabriel Sansó Sancho (Arianyer) amb Antònia Font Bonet (Foc) celebrat el 29 de Setembre 1944.

-Joan Mesquida Florit (Jordi) amb Margalida Barceló Galmés (de Son Gil) celebrat el 10 d'Octubre 1944.

-Rafel Salom Bauzà (Falet) amb Catalina Miera Barceló (Faleu) celebrat el 28 de Novembre 1944.

Matrimonis celebrats l'any 1969.

Noces d'argent (25 anys)

-Francesc Mayol Bauzà (Maiol) amb Margalida Bauzà Bennasar (Sol) celebrat el 14 de gener de 1969.

-Joan Oliver Bauzà (Marranxó) amb Margalida Blanc Bauzà celebrat el 23 de gener de 1969.

-Francisco Llamas Salamanca amb Antònia Bauzà Sastre (de ca s'Artanenc) celebrat el 18 de febrer.

-Joan Miró Picó amb Maria-Teresa Gayà Bauzà (de Gosalba) celebrat el 27 de Setembre de 1969.

-Miquel Riera Monroig amb Miquela Veny Juan (de Son Baró) celebrat el 4 d'octubre de 1969.

-Rafel Gayà Alzamora (Solander) amb Isabel Gayà Català celebrat l'11 de Novembre de 1969.

-Antoni Bauzà Mas (Cocou) amb Maria Cerdà Pizà celebrat el 7 de Desembre de 1969.

-Ceferino E. Fernández (Son Tomàs) amb Margalida Dalmau Mas (Barona) celebrat el 16 de Desembre de 1969.

Nota: Durant l'any 1944 i 1969 se celebraren altres matrimonis a Sant Joan que no són relacionats aquí per desconèixer la identitat dels contraïents o esser difunt l'home o la dona.

Visita del Senyor Bisbe i confirmació de 48 joves

El dimarts dia 27 de Desembre, el poble de Sant Joan rebé la visita del Bisbe Dr. Teodor Úbeda.

Fou un dia d'alegria per a moltes de famílies, ja que foren 48 els joves que reberen el Sacrament de la Confirmació.

Foren 22 al.lotes i 26 al.lots els qui, després de dos anys d'aprenentatge i ajudats per 5 catequistes, han realitzat aquesta professió de Fe que han culminat amb la Confirmació.

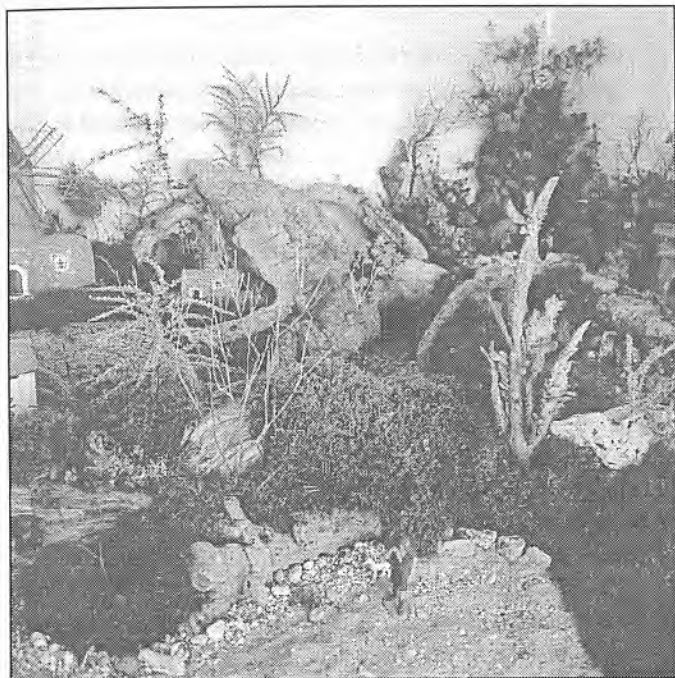
El Senyor Bisbe anava acompanyat del Vicari Episcopal de Zona Mn. Rafael Umbert...

Després de l'acte de la Parròquia el Bisbe, acompanyat pels confirmants i familiars es traslladaren al local de la Tercera Edat on es feu un refresc.

Concurs de betlems

El Jurat de concurs de Betlems que es feu en les passades Festes de Nadal, va estar format tot per gent jove, que amb bon criteri i tenint en compte la qualitat artística i artesana dels betlems, va concedir els següents Premis:

Primer Premi: Maria Matas Sastre

(Cartera)

Segon Premi: Aina Moratinos Moragues

Tercer Premi: Catalina Munar Caimari (de Sa Cova)

Quart Premi: Miquel Soler Pocoví (fill de la Secretària Hta. de l'Ajunta-

ment).

Premi especial: Col·legi Públic Son Juny.

Els membres del Jurat foren Pep Gayà Rotger, Arnau Mata Dalma, Toni Gayà Rotger, Margalida Estelrich Blanch i Joana Ribas Ors.

Col·lecta de Càritas: 220.000 pessetes

La qüestació destinada a Càritas que es feu el diumenge dia 18 de Desembre, va aconseguir arreplegar la quantitat de 220.000 pessetes.

Altres notícies relacionades amb la Parròquia, més ben dit, amb el Santuari de Consolació, és la renovació dels retrats que han estat dotats d'aigua corrent, així com la cuina.

Una altra notícia que creim que no ha estat divulgada des de la Parròquia i que també ha tingut per escenari Consolació, és el fet que durant unes setmanes les portes de les cel·les que hi ha al costat del santuari, s'han obertes per encobeir

a un immigrant alemany que havia estat tres defora de la casa que ocupava amb la seva família devers Son Barceló, i que va haver de dormir dins el cotxe, precisament un dels vespres més freds d'aquest hivern.

Si el catòlic practicant gaudeix amb els actes litúrgics multitudinaris i brillants (Matines, Confirmació, etc), que la Parròquia ha organitzat durant aquestes setmanes, és precisament en aquest acte que ha passat desapercebut per a molts, on la Parròquia i els seus responsables demostren la seva dimensió humana i cristiana.

Robatori d'un cotxe

El passat dia 25 de desembre (vespre de Nadal) fou substat de dins la cotxeria en el carrer de Consolació núm. 14, el cotxe propietat del metge Arnau Company.

Se suposa que el lladre o lladres empenyueren la fuita per la carretera de Sineu, i per sort o desgràcia -segons es miri- quan arribaren al Pont de Sa Llova, sortiren de la carretera, havent d'abandonar el cotxe, que així va poder esser recuperat, encara que amb alguns desperfectes.

Mateu Català a l'equip d'es Cruce, una de les fermes promeses del moment

Amb aquest titular publicava **Diario de Mallorca** de dia 3 de Gener, un resum de l'esport mallorquí i una fotografia de Mateu Català Artigues, aquest jove i molt jove corredor ciclista santjoaner, del qui també hem afirmat en anteriors ocasions, que és "una firme promesa".

Entrega de 25 aparells de fax a les revistes de Premsa Forana

Com a conseqüència del conveni subscrit entre la Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear, dies passats es feu entrega d'un aparell de fax a totes aquelles revistes pertanyents a l'Associació de Premsa Forana de Mallorca, que encara no disposaven d'aquest instrument de comunicació, entre les que es trobava Damunt Damunt.

Carles Costa, president de l'Associació va senyalar que amb aquest servei "se dotarà de major agilitat als medis".

L'Ajuntament aprova les normes urbanístiques

En darrer ple celebrat per l'Ajuntament de Sant Joan on s'aprovà inicialment les Normes Subsidiàries, redactades per l'arquitecte Llorenç Gili, que en diferents comissions ha explicat el seu contingut al Consistori. La proposta va sortir endavant amb cinc vots a favor, dels set que assistiren al Ple.

En aquest pla s'ha augmentat la delimitació del sòl urbà en unes parcel·les. Així seran urbans els trasts situats a la dreta del Passeig Joan Mas, com també els que resultin del futur allargament del carrer Ramon i Cajal quan enllaça amb el carrer Pare Ginard i Pau, com també dels que resultin de l'enllaç del carrer de Sa Bastida amb el carrer Llevant.

Aprovades aquestes normes de forma inicial, durant un mes seran exposades en el públic per que pugui efectuar les reclamacions oportunes. Després les possibles modificacions seran estudiades i aprovades per remetre-les a la Comissió Insular d'Urbanisme pel seu estudi i aprovació.

Els futurs projectes i edificacions hauran d'adaptar-se a aquestes normes urbanístiques una vegada siguin aprovades de forma definitiva.

Joan Jaume Nigorra

El premi "Josep Mª Llompart" per al poeta Miquel Gayà Sitjar

El passat dia 16 de Desembre, en Es Fogueró se celebrà la "Nit de la Cultura" entregant-se durant aquest acte els premis "31 de Desembre" que concedeix l'Obra Cultural Balear (OCB).

Aquest any el premi "Josep Mª Llompart" ha estat concedit al poeta santjoaner Miquel Gayà Sitjar, un escriptor que ha estat guardonat en més d'una ocasió.

Cavalcada dels reis

Patrocinat i organitzat per l'Ajuntament, el dijous dia 5 de gener a les 8 del vespre, arribaren SS.MM. els Reis, carregats de joguines i llepolies per a tots els nins de Sant Joan.

La recepció es feu a l'escala del portal lateral de la Parròquia i després de l'entrega de premis als guardonats en el Concurs de Betlems es feu el repartiment de joguines.

Col·laboraren La Caixa, Sa Nostra i Banca March i les firmes comercials Forn G. Company, Ca'n Mateu des Forn, Autos Sant Joan i Can Tronca.

Una festa molt esperada pels nins que fou molt participada, baldament el fred.

Dues esportistes juvenils santjoaneres estan jugant amb el Club de Voleibol Infantil de Vilafranca

Les santjoaneres Carme Alzamora i Cati-Mari Gayà, han estat "fitxades" pel Club de Voleibol Vilafranca, jugant en la categoria Infantil.

Recordem que la també santjoanera Maria Alzamora fou jugadora del Club Voleibol Vilafranca abans de passar a la Categoria Nacional on avui milita.

L'augment de les pensions, tema d'una conferència en el local de la Tercera Edat

El passat dimecres dia 18 de gener, organitzat per SA NOSTRA, es pronuncià una conferència-col·loqui on assistiren quasi un centenar de pensionistes que seguiren amb molta atenció les explicacions dels senyors Díaz i Tomàs Campaner, funcionaris-directius del INSS.

Acabada la intervenció dels oradors, començà un animat col·loqui, fent-se diferents preguntes concretes sobre els temes exposats i relacionats amb la Seguretat Social.

Biaixos i Capgirones

La Companyia de Teatre Local "Biaixos i Capgirones" ha legalitzat els seus estatuts i ha elegit la seva junta directiva.

La nova junta ha quedat constituïda de la següent forma:

President: Sebastià Mayol Estrany (Rumbet)

Vice-President: Joan Magro Bauzà.

Secretari: Bartomeu Bauzà Jaume (Putxo)

Secretari: Gabriel Company Gayà (Forner)

Interventor: Bartomeu Garí Ferriol.

Vocals:

Mª Leonor Bauzà Bauzà (Noreta)

Maria Alzamora Bauzà

Joan Florit Bauzà (Rafalet)

Joana Fullana Matas (Sabatera)

Catalina Lluïsa Gayà

Miquel Gayà Rotger (Duran)

Maria-Magdalena Jaume Nigorra

Toni-Xavier Mas Jaume

Bàrbara Matas Sastre.

D'altra banda l'agrupació local s'ha associat amb altres agrupacions d'altres pobles veïns, per tal de fer un intercanvi. Aquest "intercanvi" farà factible el que poguem veure obres interpretades per agrupacions d'altres pobles i els nostres artistes puguin interpretar les obres que han posat en escena a altres pobles.

Si tota obra de teatre exigeix hores i més hores d'assaig, això és una bona mesura o acord perquè així els esforços es veuen compensats.

L'Agrupació Biaixos i Capgirones té un projecte -així ho contemplen els estatuts- el fer socis.

Com a fruits d'aquest "intercanvi", el passat dia 14 de gener, la nostra agrupació representà a Sineu i l'entremés "Llorenç malcasadís" i de les informacions rebudes directament pareix que el públic de Sineu gaudí i va riure i aplaudir de bona gana amb el grup de Sant Joan.

Reformes a Consolació

El passat dia 20 de gener festivitat de sant Sebastià, que aquí era laborable i lectiu, els alumnes del Col·legi Son Juny, guiats pel "jardiner" Fernando Benejam, realitzaren la plantació de pins a l'esplanada que hi ha a la part de ponent del Santuari de Consolació, esplanada que s'utilitza per aparcament i que serà asfaltada pròximament.

Associació de les persones majors

L'associació de Persones Majors de Sant Joan va col·laborar, el passat dia 16 de Gener, l'Assemblea General Ordinària, en la qual, además de l'Acta anterior, la Memòria i l'Examen dels Comptes de 1994, es va aprovar, també, l'establiment d'una nova quota anual, la qual, que, abans era de 1.200 pessetes, passarà a esser, ara, de 1.500 i començarà a tenir vigència a partir de l'any que ve 1996. Això ve determinat, en gran mesura, per la dràstica reducció que han sofert les ajudes que aquestes Associacions rebien, anys enrera, des de diferents Institucions de l'Administració i, ara, han quedat restringides d'una manera notable. Les crisis, que s'entreveuen a l'horitzó, comencen, poc a poc, a fer sang, com més va, més a prop. No hi ha dubte que es fa necessari sensibilitzar la gent a que hi ha que sistematitzar una vida pròpia per a les Associacions, siguin de l'àmbit que siguin.

D'acord amb el punt cinquè de l'Ordre del dia, es va procedir també, a la renovació de càrrecs de la Junta Directiva, la qual, una vegada cobertes les vacants produïdes, mitjançant la pertinent elecció, va quedar conformada pels 14 membres, que, a partir d'ara, assumiran la delicada feina de guiar la nau.

L'aprovació i acceptació atorgada per l'Assemblea als temes esmentats va donar caràcter legal i definitiu a l'acte.

A continuació es va celebrar, també l'anunciada Assemblea Extraordinària, durant la qual s'aprovaren els Nous Estatuts, el Reglament de Règim Interior i el Reglament Electoral, els quals determinaran, a partir d'ara, els camins a seguir per l'Associació.

Després d'aquests actes tan importants, els assistents i alguns altres que s'agregaren, es varen arremolinar a l'entorn de les torradores, plens de caliu, amb la seva costelleteta, panxeta i altres arreus, dels que s'havien proveït un poc abans, amb la intenció d'una vegada torrats, donar-ne bon compte.

I, així, amb "Visques" a Sant Antoni, es rup-rup de les ximbombes i les estrofes adients, es va donar per finalitzada la diada, tan plena d'actes i de "Carisma" santjoaner.

Certamen poètic Verge de Consolació

La Parròquia de Sant Joan, amb el patrocini de l'Ajuntament convoca per la Festa del Quart Diumenge el Certamen Poètic Verge de Consolació.

Les Bases estan a punt de sortir si bé pareix esser que no diferiran de les que han regit els anteriors certàmens. També hi haurà Certamen escolar per aquesta Festa de la Mare de Déu, que se celebrarà el 26 de març.

Exposició Regional del Colom Missatger a Sant Joan

Durant els dies 13, 14 i 15 de gener se celebrà a Sant Joan la XXX Exposició Regional del Colom Missatger, un acte important dins la colombofilia.

Els actes se celebraren a la Casa de Cultura de Sant Joan i foren organitzats pel Club Colombòfil de Sant Joan, amb la col·laboració de l'Ajuntament, Consell Insular de Mallorca i conselleria de Cultura, Educació i Esports.

Els actes més importants començaren el dissabte dia 14 amb la inauguració de l'Exposició Regional i de les exposicions de Filatèlia i Votofilia, cedides per Sebastià Mas...

El mateix horabaixa a les 16 hores es feu una taula rodona Colombòfila sobre el present i futur de la colombofilia.

A les 18 hores del mateix dissabte el veterinari belga Daniele Simon, especialitzat en coloms, parlà sobre la salut dels coloms i foren passades diapositives.

A les 20 hores del dissabte se celebrà l'Assemblea general ordinària de la Federació Balear i el diumenge dia 15 pel matí, a les 10'15 h. se celebrà l'Assemblea Extraordinària de la federació.

El diumenge a les 12'30 es feu una subhasta de coloms del prestigiós colomer alemany Karl Heinz Eicker (Schneider-Eicker). La relació de coloms a subhasta era de 30 i tots tenien el seu historial o pedigree.

La Comissió Organitzadora estava presidida pel batle Gabriel Mora, formant part de la Junta Directiva del Club que està formada per Joan Lluís Gayà Bauzá (President), Bernat Mayol Monroig (Vicepresident), Miquel Català Nigorra (Tresorer), Miquel Lladó Estelrich (Secretari) i entre els vocals hi ha Josep Sánchez Costa (s'Escolà), Cristòfol Ginàr Gual (de Na Sèbia) i Miquel Verd.

Aquesta exposició i actes han resultat tot un esdeveniment dins la història de la colombofilia balear i santjoanera.

Nadal és pau i amor

Un altre any ja hem passat
amb vivències de tot color
impregnada de GRAN AMOR
PAU, CONCÒRDIA I AMISTAT

La vida de tranquil·litat,
envoltada de bona harmonia,
fomenta sana alegria
i ens dóna felicitat.

Que el nostre pas pel món
siga ben aprofitat,
facem el bé en el nostre entorn
i així haurem ben sembrat.

La Mare de Déu ens ampari
i ens alliberi de tot mal,

el seu Cor sempre és refugi
i ens desitja un BON NADAL!

Gràcies us donam INFANT
per quant ens heu donat,
sigau per tots estimat,
sou AMOR, la nostra PAU,
ESPERANÇA I GERMANDAT.
BENVINGUT SIAU!.

Antònia Barceló i Gayà

Nota de la Redacció: Aquest poema ens fou entregat per Nadal i no va poder ser inclòs en l'edició del mes de Desembre 94.

Nadalencia

Serà de cant o de festa
o d'alegria innocent
amb cara neta i xalesta
el pastoret mira i sent
guaitant el sol tremolós
cap a l'horitzó i la serra
veu el ponent molt negrós
i somia amb un pesebre
i amb un infant tot un Déu
i esclafint amb rialles
camina amb goig per la neu
per veure el minyó entre palles
cal li demani de cor
que ofegui el món de baralles
on la pau faci renèixer
vestint d'amor la nuesa
i arreu del món faci créixer
l'alegria i la bonesa.

I un any més plens de dolçor
bonança i prosperitat
el Batle i tot Regidor
us desitjam de bon grat
un bon any nou i per a
molts d'anys

Bàrbara Matas i Sastre

Nota: Aquest poema estava inclòs en la postal-felicitació que el Batle envià a totes les llars santjoaneres, per les passades Festes de Nadal.

Dues coques de Nadal (Wonderbrà)

Part damunt es davantal
duies tu ben amagades
dues coses esclafades
que de cop t'han tornades
revengudes i estufades
com ses coques de Nadal.

**Llegiu
Damunt
Damunt**

Gloses

(d'en Biel Montserrat)

Es fumar

Es desastre des fumar
i de beure de demés
se droga es qui en sap més
un vici mal de curar

Això ensenyam an es joves
amb molta facilitat
els ho donam dins es plat
són tristes aquestes bromes

Com pot ser dir a un al.lot
no te vull veure fumar
es que ho vol privar, ho fa
tu que sí, i ell no pot

Hasta a comprar tabac
l'enviam qualche vegada
bon pare i bona mare
dus es camí equivocac

Hi ha mestres de s'escola
que també saben fumar
és s'educació que hi ha
qui és que així se consola

Assegut llegeix es diari
bones trompades de fum
tot lo que no és necessari

que casi pareix "Can Bum"

Qui fuma té mal fer feina
sol tossir, se sol cansar
i lo que sol molestar
en taula com sa gent menja

Capses de tabac p'en terra
ple de llosques pes racons
així són es bones lliçons
que's bon mestre se desferra

Així és s'educació
que tenim i ensenyam
i llavones mos queixam
que es jove és una brutor

S'hauria de privar es fumar
quan som en es lloc de feina
si es que manda no té eima
el món no s'arreglarà

Per jo, encara es més malalts
són es que diuen que curen
també n'hi ha molts que fumen
i volen honors molt alts

Tot això és droga infiltrada
diuen que ho volen aturar
és un modo de robar

an es qui es fum no mos agrada

Mos fan respirar es fum
es robar-nos sa salut
i no veure que fan brut
i es "gasto" d'aquest consum

Dues tires de potades
fa aquell que beu en excés
sol xerrar un poc de demés
i qualcun altre de vegades

Tan neta és s'aigo des ploure
i molts la despreciam
mos agrada més sa droga
meam si un dia cavilam

Es drogat margina es pares
no només ell és marginat
lo mateix es que va gat
que diu ver, sembla dir coses rares

Política

Arriba a ser molt cansat
lo que sempre hem d'escoltar
que citen a declarar
es banquer o diputat

Cada un es seu abogat
que li ajuda a dir mentides
que mai queden aclarides
un negoci apareparat

Muntanyes de paper escrit
quan arriben an es jutjat
es de sa premsa escapat
per fer-ho més divertit

Lladres i mal pagadors
nostro pa de cada dia
jo ja no les agafaria
per tot d'una amollar-los

Ministres i administradors
afuats an es doblers
a veure qui n'agafa més
un exemple vergonyós

La penya motorista enguany a París

Com ja es va anunciar en la diada del seu Aniversari, la Penya Motorista, té prevista una excursió a PARIS i EURO DISNEY, pels dies del 17 al 23 d'abril.

En aquells dies es compliran 15 anys de la primera visita que la Penya Motorista va realitzar a PARIS en aquesta ocasió, a més d'esser sempre interessant una volta pel París antic i modern, s'hi afegeix la visita al parc d'EURO DISNEY. Un lloc de fantasia, de màgia, d'il·lusió i diversió, que abans de la seva implantació a 30 kms. de París, sols es podia contemplar als Estats Units. També de camí cap a la capital francesa, es farà visita als interessants castells del Vall del Loira.

Aquelles persones interessades en el viatge, podran demanar més informació a la Penya Motorista, així com a Viatges Kronos, que cuida de la part tècnica de l'excursió, la que ja té fetes bastantes reserves de places.

D'un caramull de "bassura"
no se treu casi res bo
es polítics són això
ases que no tenen cura

Lo que cobren cada dia
només per barallar-se
complissen es seu dever
lo bé que tot aniria

Han fet de sa democraci'
molts de lladres i traïdors
i llavor convidar-nos
a votar com si res passi

Casi ningú de fiança
sa vida du aquest camí
ni firmat segons de qui
a sa llei li fan sa trampa

Llavor es senyor majoral
aquest sí que va entès
viatges per a Nadal
tant de "gasto" per no res

Això és com una droga
un llum encès amb so sol
ara que prest serà sogre
llavor augmentarà s'estol

Si pensam en tot això
mos pega com una cosa
qui ho veu tot color de rosa
segur hi veu més que jo

Sant Antoni

Sant Antoni festa guapa
farem si feis lo que dic
que si qualcun vos escapa
tornarem seguir a dit

Sant Antoni no ser així
el món no té compostura
un lladre gros no té cura
sa guerra ve cap aquí

Sant Antoni quins porcells
que cobren barbaritats
noltros de pagar apurats
casi tots feina per ells

Sant Antoni no mereixen
ni es "tracto" d'animals

no hi ha platges naturals
perquè tot ho destrueixen

Sant Antoni aixecau-vos
que aquests animals molesten
donau-los lo que no tenen
ànima i educau-los

Sant Antoni aquests dolents
tancau-los no tenen cura
només fan crear "bassura"
i aquí mos duen es fems

Sant Antoni heu de guardar
no les perdigueu de vista
duis-vos-ne es cap de llista
i tots els altres que hi ha

Sant Antoni, Sant Antoni
duis-vos-ne aquests animals
donau-los an el dimoni
feis que mandin es normals.

Les gloses del forner

Digníssim Ajuntament
m'és precís haver de dir
que estic cansat de patir
en el meu cor el turment
de contemplar un monument
que és més comú que un bassí

Un detall de cortesia
enguany heu tingut amb jo
m'heu penjat aquesta flor
sense tenir cap mania
que romp tota harmonia
i és més lletja que sa por.

Tua cent llamps quina estreta
enguany en es pressupost
no mirau prim en es cost
des consum de sa bombeta
devaluau sa pesseta
i desnivellau es rebost.

Quasi sempre està apagat
estel de baix de ca nostra
aquest fet a mi me demostra
que és de poca qualitat
i el podíeu haver penjat
cadascú davant ca vostra.

Què és aqueixa claredat?
que mos entra pes xaloc
i degut que hi veig poc
m'ha deixat enlluernat
i tot s'Ensanxe ha quedat
que pareix que es pega foc.

Enguany m'heu contrapassat
tocant s'il.luminació

no hi haurà cap papaió
que no mori esclatat
davant tanta claretat
se morirà des panxó.

Perdonau un insolent
que no és escoltador
i amb el cor ple de dolor
té un gran arrepeniment
Digníssim Ajuntament
altre pic deman perdó

Gabriel Company
(Forner Boveta)

En motiu d'unes noces d'argent

No sempre ha estat massa bo,
no sempre ha estat bo el camí
si la mort no em fa partir
podeu disposar de jo;
es complir anys no fa por
si un els sap complir
i voldria poder venir
quan faceu ses noces d'or.

Gabriel Company
(Forner Boveta)

*Nota: El passat dia 17 de desembre
el matrimoni compost per Antoni
Bauzà (Cocou) i Maria Cerdà en
motiu del 25è aniversari del seu
casament reuniren familiars i a-
mics, en un sopar de companyonia,
preparant el forner aquesta glosa
pel dit aniversari.*

**En memòria de la difunta
Maria Bauzà Galmés,
viuda de Don Joan Mas
(Es mestre Pagès)**

Dia desset de desembre
dins les hores de la nit
d'aquest món se despedia
la nostra amiga Maria
a la ciutat de Madrid,
que l'hagi ben acollida
el nostre Déu infinit

Era dona de creences
educada i carinyosa
i curiosa en demasia
per tot lo bo que tenia
sembla que Déu disposà
que lo darrer de sa vida
pogués estar en companyia
dels seus sers més estimats
que ara es trobin consolats
i al cel la vegem un dia

Catalina Jaume de Calicant

A la Beata de Sencelles

La Beata sencellera
Sor Francinaina Cirer
per ella se celebra festa
a vint-i-set de febrer
agraïnt es beneficis
que sovint sovint sol fer...

Sa caritat vertadera
que en vida practicà
encengui una lluminera
dins tota Mallorca entera
que ja mai s'apagarà
per això amb molta freqüència
a vós solem acudir
quan tenim algun problema
dins aquest món peregrí
confiats que des del cel
Vós mos voldreu assistir
gracies per tots els favors
que mos heu fet fins aquí.

Catalina Jaume de Calicant

**Dedicat als infants
que naixeren durant
l'any 1994**

Vet aquí els noms àgradosos
que tenen aquests infants
que honraran nostre llinatge
si surten com desitjam.

Catalina Jaume de Calicant.

Crisi genèrica

Ai! sa costa des Gener
es duros s'han fet avall
pensant com ho hem de fer
mos costa molt de treball
es tabac i es llum també
ja estam dins un bon ball.

Però pugen ses pensions
es "remendo" de cada any
i s'IVA en qüestions
no s'adreça es tort viarany
són ses mateixes raons
des mateix color d'antany.

Quin rollo més esquinsat
que mos dóna qui ens comanda
dins es nou any la mitat
prendran "carrera i manta"
si hem de dir sa veritat
el món fa una por que espanta.

I jo no som pessimista
però si ho penses un poc
no tothom és pensionista
i per es queixals treuen foc
es gastos omplen sa llista
per molt gros que sia es bloc.

Mentres ho poguem contar
amb salut per poder viure
ja res mos ha d'espantar
a divertir-mos i riure
gloses o cançons cantar
en què les hagem d'escriure.

Bàrbara Matas i Sastre

Wonderbrà

Primer va ser silicona
ara ha estat Wonderbrà
per mi ho fan per molestar
i sa cosa està que aborrona
ho heu d'agafar de broma
ja m'han arribat a embuiar
no sé a on posar sa mà
per paupar un poc na Paloma.

Si en això que penja tant
li poguéssim aplicar
es sistema Wonderbrà
per a tots seria un encant
per ventura de tant en tant
el podríem emplear
no només per orinar
si es posàs dret i llampant.

Perdonau sa grosseria
d'haver de xerrar tan clar
però això d'es Wonderbrà
té semblança d'utopia
és il.lusió i és mania
i s'homo ho té ben clar
si de dia no ho pot tocar
llavors es vespre ho somia.

Gabriel Company
(Forner Boveta)

**Nou horari
de la biblioteca i
Arxiu Municipal**

Biblioteca

Dimarts, dimecres, dijous, di-
vendres de 6 a 8 tarda

Dissabtes d'11 a 13 h.

Arxiu

Dissabtes de 10 a 11 h.

Joan Morey: es so de sa fusta

En Joan Morey Company "Morey" nasqué a Sant Joan fa 42 anys. És mestre d'escola an es seu poble on també hi té montat un petit i entranyable taller de constructor de flabiols mallorquins, gralls i xeremies. Estudiós de sa vida i miracles d'aquests instruments es dedica des de fa una quinzena d'anys a treure ses tonades més dolces i festoses de qualsevol bocí de fusta que li agradi. Ha publicat amb en Toni Artigues Construcció d'instruments de la colla de xeremies i prepara El so de les xeremies a Mallorca a partir del segle XVII.

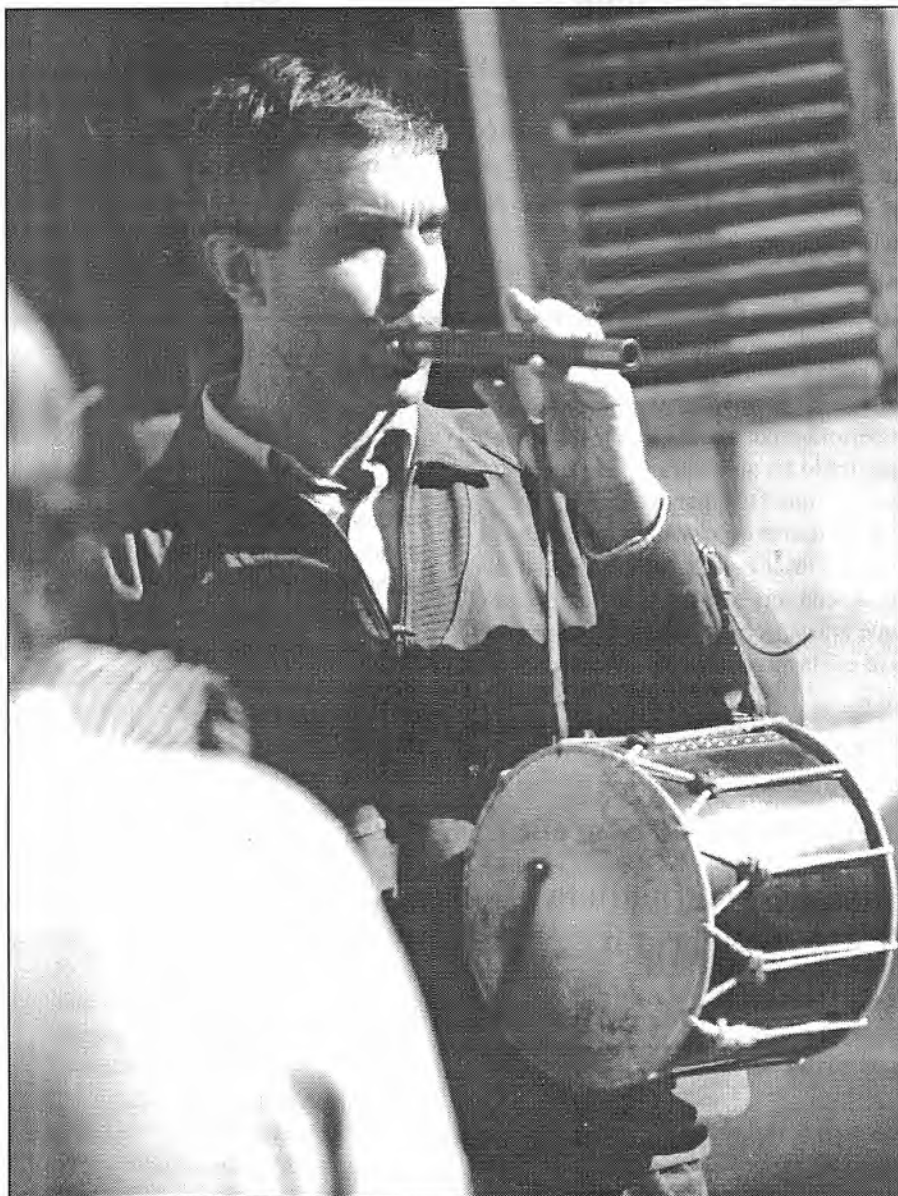
En Joan disfruta tant amb el que fa que no saps si fa feina tal com és o és tal com fa feina. És mestre i ho notes perquè quan xerra t'explica. És artesà perquè conversant amb ell passes de no veure res a descobrir opinions molt interessants. És talment el que passa quan construeix instruments musicals. Gran conversador, és constant amb ses conviccions i meticulós en es procediments. Pareix que deixa poca cosa a sa improvització i quan descobreix alguna cosa que li interessa o li agrada s'hi aborda fins que la se fa seva.

-Sempre ha estat així?

-Es temes de sa cultura popular m'han agradat de sempre. Record d'al.lot que quan per ses festes venien colles de xeremies a sonar quedava embadalit davant ells vegent com podien treure aquells sons. Però sobretot s'impacte el record perquè veia que eren gent normal i corrent i en canvi feien allò tan bé. A partir d'aquestes impressions poc a poc començ a recollir instruments, els observ i veig es defectes que tenen, defectes a s'hora de sonar. Això em decideix a fer-ne jo mateix.

-Tu tenies coneixements musicals?

-Jo he après després algunes nocions musicals i fet algun curs. Naturalment necessites uns mínims si vols

fer instruments musicals ja que ajuda a fer sa feina millor. Però jo ho deia precisament perquè aquells homes que sentia sonar no tenien cap coneixement musical d'escola, no tenien cap títol de músics. Eren unes persones amb un sentit musical molt bo. Has de pensar que ni sabien llegir ni escriure música i tot el que sonaven ho havien après de sentir-ho.

-Sa tradició de sa cultura oral aplicada a sa música.

-Sí. És sa millor manera. Va molt

amb es nostre caràcter mallorquí i sobretot pagès. Aprenen perquè veim com ho fan ets altres. I ells aprenien ses tonades i es sonar d'escotar i trobar-se amb altres músics. No teoritzaven com noltros, feien festa.

-Aquesta era sa funció de ses colles de xeremies?

-Sí, ses colles d'un flabioler amb es tamborino i un xeremier sortien per ses festes de carrer i per ses ballades de cossiers i cavallets, pes balls de figures. Sonaven pes carrer, per ses co-

rregudes de joies. Eren es qui anuncia-ven sa festa, una manera d'obrir sa gent an es sarau.

-M'han dit que hi havia qui feia tonades agafades d'altres països...

-Efectivament. Tot i es limitat número de notes que poden fer, que no són sinó vuit o nou, ses que sa teoria musical diu de s'escala major, el que és cert és que es sonadors podien arribar a tenir un repertori de fins a 200 tonades, just combinant ses notes de diferents maneres, combinacions d'interval·ls...

-Tonades populars...

-Ja hi som... vull dir que enten-drem per tonades populars? Ells toca-ven allò que anava bé per sa festa i per s'instrument. I si no procuraven adap-tar sa tonada.

-Però tonades estrangeres?

-Jo he recollit tonades per a xere-mia que no són altra cosa que adapta-cions de per exemple s'Himne d'En Riego, himne que va esser de sa Repú-blica, però també tonades des feixisme italià i fins i tot la Lili Marleen!! I això que vol dir, que es sonadors eren feixistes o republicans?

-No et consideres un purista en aquest tema.

-Clar, per poder saber si una tona-da és popular de sa nostra terra ho po-dem saber si estudiam amb quin ins-trument se sonava, quina tonada fa, ses notes que té, com se devia dir sa música, però també si sabéssim qui l'ha feta. Qualcú l'ha d'haver feta però després passa en es poble que la fa seva. I perquè això passi un altre xeremier l'ha de fer seva per poder-la reproduir. Però com que no l'escruien només és coneixent altres cultures, viatjant, sentint altres músiques que pot trobar-te amb tonades que te sonen a ses que tu fas per Mallorca. A mi no em convenç el purisme quan no ac-cepta innovacions o no vol reconèixer que ses cultures s'empelten.

-Però, no convé tenir clar les arrels de sa nostra cultura musical com a poble?

-Estic d'acord amb tu que es pro-blema de quina és sa nostra cultura

musical popular és també es problema de sa nostra identitat com a poble. Però com a poble mallorquí, quants d'anys tenim? i com a poble àrab? i així podem seguir... Poblant una illa, exposats tots a invasions de ses civilit-zacions de la mediterrània no podem sinó pensar que allò que sonam pot re-cordar tonades d'altres llocs del medi-terrani. És com es tema de s'idioma.

-Un bon criteri, idò, per saber què tocam és saber d'on ve i conèixer ses músiques d'altres terres?

-Sí, encara que no sempre ho po-dem saber. A Pollença toquen una al-borada que la va fer un xeremier gal·lec que va estar per allà.

-Bé, s'hauria fet tradicional...

-... i popular. S'integra dins sa nos-tra cultura perquè s'hi adapta, com u-na soca an es grop.

-Xerrant de grops, amb quines fustes fas feina?

-Sa més antiga i fàcil de treballar és sa canya que apareix a sa conca mediterrània amb profussió. Encara ara a Eivissa hi trobam sa xeremieta fe-ta amb aquest material. És possible-ment es so més antic. Torns i broques ajuden a perfeccionar es procediment. Pots fer forats a fustes més dures men-tre abans t'havies d'enginyar amb fe-rros calents i que sé jo! Això ha fet possible treballar noves fustes de gin-joler, ametller, ullastre, albercoquer, cirerer... ets instruments poden fer-se de qualsevol fusta però jo trob que es de ginjoler tenen un millor so. Segons s'instrument pos una fusta o una altra. An es grall és sa de "granadillo" sa que li dóna més bon so. Quan el po-sam a sa xeremia sa fusta de la resta pot canviar.

-Quin temps torbes per fer un des teus instruments?

-Es flabiol si és de construcció ele-mental unes set o vuit hores de feina. Si he de perfeccionar s'afinació unes catorze. Es grall també sis o set. Amb aquest darrer el que passa és que com que du canyeta necessita d'un treball més precís ja que han de conjuntar-se ses dues coses.

Ses xeremies duen més feina per-

què incorporen més elements i ador-nos que hi pots afegir tant a sa fusta com en es vestits. Incrustacions, teles, etc. Li pots dedicar es temps que vols per sa qüestió de s'estètica.

-Hi ha molta competència en sa construcció d'aquests instruments?

-Mira, ara és més bon material que fa deu o quinze anys quan vaig co-mençar. Aleshores estava tot a punt de desaparèixer ja que es més vells ana-ven morint i sa meva generació encara no ho havia iniciat. Fixa't que potser estem a un moment manco crític que a Catalunya. Allà has d'anar a llocs molt concrets per trobar alguna cosa. A la resta ha desaparegut.

-Pel que dius deus trobar intere-sant la feina de ses escoles de Ball de bot?

-Bé, és una manera de que no es perdi... però quan comença a haver-hi imposicions o de vestits o de punts o de tonades ja no me pareix bé. Sa fei-na didàctica sempre s'ha de valorar més que es sortir vestits de pagès i tot això; és un poc doïut. Torna esser lo mateix de ses tonades que fan es xere-miers.

-Aquest bon moment que dius té repercussió sobre la venda d'a-quests instruments

-No, però no per una manca d'in-terès. Es veritat que a s'escola podrien ensenyar es flabiol mallorquí o ses xe-remies o es tamborino. Es problema és que no poden competir amb ses flau-tes dolces per una qüestió de fabrica-ció. No podem fer un número d'ins-truments tan gran o satisfer comandes de cent o dos-cents com sí poden fer ses cases de flautes dolces. Hauríem de pensar en estimular ets infants a disfrutar de ses festes on hi ha colles de xeremiers i coses per l'estil.

-Actualment on es localitzen a-questes colles de xeremiers.

-Es poden trobar a Sencelles i San-ta Eugènia, també a Sa Pobla i Muro, a Palma i Sóller.

**Tomeu d'es Camí Vell
(Revista Campanet)**

Els rectors de Sant Joan (ss. XVI-XIX)
Notes biogràfiques (9)

BARTOMEU MONTES, Doctor (1806-1817)

Era natural de Ciutat, fill del Sr. Nicolau Montes. Tenia el grau de doctor en sagrada Teologia i guanyà per oposicions la plaça de rector de Sant Joan, prenint possessori el dia 22 d'abril de 1806, pocs dies abans que el seu antecessor, el rector Joan Nàscio, deixàs la vila de Sant Joan per instal·lar-se en la rectoria de Muro. Tenia notables qualitats intel·lectuals i pastorals i va ser un rector diligent i actiu que va treballar molt bé a la parròquia, encara que tengué repetits conflictes amb l'ajuntament.

Pels llibres parroquials de l'arxiu, apareix com una persona ordenada, pulcra i de bella cal·ligrafia. A penes havia iniciat l'exercici del seu càrrec, va fer gestions per recobrar els llibres de comptes de les obres parroquials que el Dr. Miquel-Joan Mates i Canyelles, procurador de l'ajuntament, se n'havia portat a Ciutat l'any 1795 per

seguir el plet contra els hereus del rector Rafel Caldés. Onze anys després, el 19 de desembre de 1806, foren rebuts pel rector Montes, el qual amb tota diligència s'esforçà per reconstruir, en quant li fou possible, la comptabilitat d'aquells anys (1).

L'any següent va adquirir una nova campana. Es la que ara anomenam la **campana vella**, entremig de la campana **grossa** i la **de tocar vespres**. Fou dedicada a Sant Joan Baptista, fosa pels campaners Francesc Cardell, d'una vella família de fonadors, i Antoni Juan, segons testifica la inscripció llatina que porta: **INTER NATOS MV-LIERVM NON SVRREXIT MAJOR JOANNE BAPTISTA / FRANCISCVS CARDELL ET ANTONIVS IVAN ME RECERVNT / 1807.**

L'any 1809 instal·là el Misteri de Betlem a la capella de Sant Cristòfol,

avui del Cor de Jesús, i fundà l'obreria corresponent, de la qual fou el primer obrer Guillem Mas, que s'encarregava d'organitzar el novenari de Betlem, la funció de Matines, els oficis del dia de Nadal i de la segona i tercera festes, i els del dia dels Reis; la festa del dia de Cap d'Any era a càrrec de l'obreria del Nom de Jesús. Per les figures del Misteri pagaren 30 lliures 12 sous (2).

L'any següent, 1810, va emprendre una obra important i costosa: la construcció d'un orgue nou, que va ser instal·lat, segons era costum generalitzat a Mallorca, enmig del cor. El dia 29 de setembre signà el contracte amb l'organer Gabriel Thomàs. El rector Montes es va comprometre a pagar personalment un dels registres i a mantenir l'organer i els altres operaris tot el temps que residissin a la vila per muntar l'instrument. Dos preveres pagaren, com el rector, un registre sencer; altres preveres i famílies benestants feren donatius quantiosos. El dia 25 de gener de 1816 el Dr. Bartomeu Montes va liquidar a l'organer el darrer termini del treball de construcció i de les bestretes, amb la suma total de 549 lliures i deu sous (3).

El 4 d'abril de 1809 les Corts de Cadis disposaren que totes les esglésies entregassin per ajuda econòmica a la guerra de la Independència, tots els objectes d'or i plata que no fossin indispensables per al culte, amb el compromís de pagar a cada església, quan ho permetés la situació econòmica de l'Estat, 20 reials per unça d'argent i 320 per unça d'or, un preu molt inferior al valor real. La disposició fou confirmada per real decret el 6 de desembre del mateix any, i novament per un altre decret del 12 de maig de 1811. Precisament el bisbe de Mallorca, D. Bernat Nadal, elegit pels mallorquins diputat a les Corts de Cadis, era el pre-

Mancomunitat Pla de Mallorca

La Mancomunitat Pla de Mallorca, juntament amb la Fundació per el Comerç de les Balears, realitzarà pròximament cursos totalment gratuïts, dirigits a la formació de treballadors i empresaris del sector del comerç.

El programa formatiu que es desenvoluparà comprén un total de 6 cursos: comptabilitat informatitzada, assessoria jurídica d'empreses, marketing, atenció al client i tècniques de venda, anglès i alemany. Un màxim de 90 alumnes (15 alumnes per curs) entre treballadors i comerciants es podran beneficiar d'aquests cursos subvencionats a través del FORCEM, Fundació per a la Formació Contínua.

El destinatari dels cursos és el petit i mitjà empresari i els treballadors, per tant la durada i els horaris previstos per a la impartició de les classes són compatibles amb la seva disponibilitat de temps, és a dir, fora dels horaris laborals i en dies alterns.

Els interessats en rebre més informació sobre el contingut formatiu i característiques de qualque curs, es poden posar en contacte amb nosaltres cridant al telèfon 83 04 41 de dilluns a divendres i de 9'00 a 14'00 hrs. o directament a les oficines de la Mancomunitat Pla de Mallorca del c/ Hospital, 28 Petra.

sident de la Junta superior de recepció de la plata de les esglésies.

El Sr. Francesc Oliver dels Calderers va publicar a **Documenta**, del seu arxiu particular, una **Relación de todas las alhajas de plata pertenecientes a esta mi Iglesia de la Villa de San Juan**, feta pel rector Montes, sense consignar la data. En aquesta relació consten set llànties de plata de la parròquia, i una de Consolació, a més d'altres peces, com és ara, calzes, creus, copons, un encenser, i alguns altres objectes, tot d'argent (4). S'havia donat com a norma que casa església es quedàs amb una llàntia de plata i entregàs les restants, i segons aquesta norma, a la parroquia li corresponia entregar sis llànties.

El dia 1r de juny de 1812 D. Bartomeu Montes, per part de la parròquia de Sant Joan, entregà al Comissionat de la superior Junta de la Província, D. Joan Alcover, dues llànties d'argent, amb un pes total de 114 unces, segons consta a l'arxiu parroquial, en albarà signat pel mateix Sr. Alcover. Qualcú havia amagat les altres quatre llànties que a la parròquia li pertocava entregar. En el llibre de Visites pastorals, vora l'albarà de les dues llànties entregades, hi ha una **Nota reservada** que diu així:

El Dr. Bartolomé Montes, pbro., cura párroco de esta villa de San Juan infra firmado: Certifico, que aquellas cuatrocientas veinte y quatro libras mencionadas en el libro de la Obra de la Iglesia que empieza en el año 1764, pág. 74., entregadas por mí al obrero, y con facultad del Ilmo. Sr. Obispo aplicadas a la fábrica de la misma, son el total importe de quatro lámparas de plata que el año 1812 fueron escondidas y vendidas por cierto sujeto, quien por via de confesión me entregó dicha partida el año 1816, y por lo mismo únicamente entregué dos lámparas de plata, como consta del recibo que acompaño; y para que conste en donde convenga, y a fin de que ni en futura visita ni en qualquier otro tiempo se me pueda hacer responsable, doy la presente, firmada de mi mano, en es-

ta villa de San Juan, a 18 de agosto de 1816. Dr. Bartolomé Montes, rector en San Juan (5).

Què havia passat realment? Qui era aquell **cierto sujeto**, que havia amagat, i venut posteriorment, aquelles quatre llànties que s'havien d'enviar a la **Real Casa de la Moneda de Sevilla**? Seria qualche prevere santjoaner, o qualche obrer amant de la parròquia, que volia defensar així els interessos parroquials? Feia qualcú aquesta trampa en connivència amb el rector, o amb les mateixes autoritats municipals? Potser a tots els santjoaners els queia molt enfora la **Guerra de la Independència** que es lliurava en el continent, quan cent anys abans les nostres illes havien perdut la pròpia independència, a mans dels qui llavors, a les ultres, defensaven la seva. Potser tots els santjoaners eren d'acord en restar el valor d'aquelles quatre llànties a la contribució bèl·lica peninsular i destinar-lo a l'Obra de l'església.

Ens resta parlar d'una sèrie de petits conflictes entre el rector Montes i l'ajuntament. Les primeres desavinences foren els anys 1809-1810 sobre la propietat del santuari de Consolació, sobre el nomenament i manutenció del donat i sobre les claus del caixó de les almoines; el plet arribà fins a l'Audiència provincial, la qual dictà sentència desfavorable al rector, a 5 de juliol de 1810. L'any 1811 el rector féu buidar la cisterna sense permís de l'ajuntament, segurament per fer-la neta; denunciat també a l'Audiència, va ser condemnat amb costes (6).

El rector Montes atribuïa els conflictes esmentats a l'esperit anticlerical de l'Ajuntament que aleshores governava el municipi (7). Certament l'any 1808 s'havia establert a Sant Joan, com per tot arreu, un ajuntament **constitucional**, és a dir, de signe liberal, però el 18 d'agost de 1814 foren disolts per reial Cèdula els ajuntaments constitucionals i reposats els que havien estat substituïts l'any 1808, de signe conservador i absolutista. Aquest canvi es va fer a Sant Joan el dia 31 del mateix mes d'agost (8), i malgrat això, els conflictes es repetiren amb l'ajunta-

ment que recobrava el govern municipal.

El 4 de novembre de 1814, reunits a la Casa consistorial el batle reial, el rector i els regidors, per elegir procurador dels pobres, el rector presenta com a candidat el Rnd. Julià Font, i els regidors unànimement donen el seu vot al secretari de l'ajuntament, Joan Font; no podent arribar a una avinença, treuen sort i és afavorit el candidat de l'ajuntament (9). El 29 de gener de 1815 es reuneixen l'ajuntament i el rector per elegir clavari de Consolació, i els regidors elegeixen per unanimitat el Rnd. Guillem Gayà, pvre.; el rector no hi està d'acord perquè no veu motiu per treure el clavari anterior, D. Antoni Mates, i demana que, suposant que el seu vot iguala al de tot l'ajuntament, es treguin sort; els regidors, en virtut de la sentència de l'Audiència, de juliol de 1810, s'hi neguen i no fan cas de les protestes del rector (10). El 6 de juny de 1815 sorgeix un altre conflicte amb l'ajuntament a l'hora de treure les almoines del caixó de Consolació; l'afer arriba també a l'Audiència (11).

El cirereta d'aquest pastís fou posada el 25 de juny de 1815. El rector demanà a l'ajuntament **un testimonio auténtico del cuidado que ha tenido hasta esta fecha durante su curato en las obras de nuestra parroquia**. La resposta de l'ajuntament fou aquesta: **Rdo. P. Cura de la Parroquia de la presente Villa de San Juan: Visto en Ayuntamiento pleno, legítimamente convocado este día en la Casa Consistorial, el Oficio de Vuesa Merced, fecha del 23 corriente que antecede, "nemine discrepante", se ha resuelto no firmar el testimonio que solicita, por las muchísimas dudas que se le ofrecen. Dios guarde...** (12)

El P. Rafel Ginard recollí a Santa Margalida una glosa de picat, la qual atribueix al rector Bartomeu Montes, sigui veritat o no, un concepte negatiu que ell se n'hauria duit dels seus feligresos:

Es rector Montes va dir, que tothom el sentigués: No sabia que es cebers fossen tan mals de munyir (13).

L'any 1917 va fer oposicions a la parròquia de Sant Jaume de Ciutat i va aconseguir la plaça. El 17 de juny de 1817, essent ja rector de Sant Jaume, era encara ecònom interí de Sant Joan i presidí per darrer vegada una reunió del comú de preveres, als quals comunicà que havia estat nomenat ecònom, per al temps de la vacant de la rectoria, el Rnd. Antoni Bauçà (14). L'any 1825 seguia de rector a la parròquia ciutadana de Sant Jaume.

Fe d'errades: En el número anterior d'aquestes notes biogràfiques (**Damunt Damunt**, nro. 43 (desembre 1994), pag. 15) hi ha una errada d'impremta que el bon sentit del lector haurà notat: el preu de la custòdia feta en temps del rector Nàscio no fou de tres-centes setanta-mil lliures, sinó de tres-centes setanta-sis lliures.

Josep Estelrich i Costa

NOTES

1. APSJ (Arxiu parroquial de Sant Joan), **Almoines**, 41.2, f. 9. - vegeu **Damunt-Damunt**, n° 43 (desembre 1994), pàg. 14.
2. APSJ, **Obreries**, 61.4, f. 165. - Vegeu **Damunt Damunt**, nro. 18 (novembre 1992), pàg. 17
3. APSJ, **Béns mobles**, papers solts, 39.6.1, fs. 1-3, 7-7 v.
4. Francisco OLIVER OLIVER. **Alhajas de los templos entregadas al estado**, a **Documenta**, pàg. 62-64.
5. APSJ, **Visites pastorals**, 21.4, f. 67.
6. Arxiu del Regne de Mallorca, sec. **Audiència**, Reial Acord, 1809, exp. 32. Vegeu J. SEGURA SALADO. **Per a servir a la història de Consolació**, en **Bolletí informatiu del Centre Cultural**, n° 77 (desembre 1978) i n° 82 (maig 1979).- Sobre la qüestió de la propietat i l'administració dels béns parroquials, i més en concret, del santuari de Consolació, en els segles pas-

sats, vegeu ESTELRICH i COSTA, Josep. **El pujol de Consolació de Sant Joan**. Mallorca 1993, pàg. 35-39.

7. J. SEGURA SALADO. **Per a servir...** Bolletí... cit., nro. 77

8. AMSJ (Arxiu municipal de Sant Joan), **Actes de l'Ajuntament, 1790-1814**. Transcripció de R. GAYA a **Documenta**, pàgs. 409-410.

9. AMSJ, **Actes de l'Ajuntament, 1790-1814**. Transcripció de R. GAYA a **Documenta**, pàg. 411-412.

10. AMSJ, **Libro de Actas 1815-1822**. Transcripció de R. GAYA a **Documenta**, pàg. 418.

11. J. SEGURA SALADO. **Per a servir...** Bolletí... cit., n° 77.

12. AMSJ, **Libro de Actas, 1815-1822**. Transcripció de R. GAYA a **Documenta**, pàg. 440.

13. R. GINARD BAUÇÀ. **Cançoners popular de Mallorca**, vol III, pàg. 80.

14. APSJ, **Llibre de Determinacions**, 32.2, f. 52.

Encapçalament de l'any nou: pau i no-violència

En el començament de cada any, recordam en el seu primer mes dos esdeveniments de gran relleu: Dia 1 de gener és el dia mundial de la pau i dia 30 d'aquest mateix mes és el dia de la no-violència.

Ambdós fets són una sola realitat, tal i com és Jesús i el seu Evangeli: no es poden separar; estan íntimament units.

Així trobam que la pau és el primer missatge del Nin Jesús, anunciat pels àngels la nit de Nadal: *Glòria a Déu a dalt del cel, i a la terra pau als homes que estima el Senyor* (Lc 2,14). I la pau és la darrera paraula que ens deixà Jesús abans de partir: *a l'hora de partir, vos desig 'la pau', però la meua; una pau molt diferent d'així mateix com l'entén el món* (Jo.14, 27a). Creim que està molt bé començar l'any amb aquesta disposició tant bella de Déu i tan important per al cor i la convivència dels homes.

I referent a l'actitud *no-violenta* podem assegurar que és la nota característica que es va desenvolupar al llarg de la vida de Jesús, fins i tot a l'hora de la seva mort. Tots recordam les darreres paraules de Jesús, morint en pau amb ell mateix, perdonant els seus enemics.

També és bo que durant el mes que començam, amb el gest de pau, l'acabem recordant que l'actitud davant la vida ha de ser pacífica i no violenta.

Hi ha molts de trets de la vida de Jesús que ens parlen constantment de la seva vida pacífica i no-violenta. Precisament el seu sermó de la muntanya n'és una clara referència. Vegem algunes característiques:

1) *Benaventurats els qui són de cor transparent, perquè seran admesos a la presència de Déu* (Mt 5,8).

2) *Benaventurats els qui posen pau, perquè Déu els reconeixerà com a fills* (Mt 5,9).

3) *Estimau els vostres enemics, pregau pels qui vos persegueixen* (Mt 5,44).

4) *Perdonau les nostres ofenses, tal com nosaltres perdonam els qui ens han ofès* (Mt 6,12).

5) *No judiqueu si no voleu que vos judiquin a vosaltres. Déu vos judicarà tal com judiqueu els altres i vos faran la mesura que vosaltres haureu fet* (Mt 7, 1-3).

Desitgem-nos mútuament aquesta pau i autoproclamem l'any de la pau i la no-violència dins tots els àmbits on ens movem. I si va bé i creim que millor, podem repetir l'any que ve, i l'altre, i...

Nofre Torres, rector